

ki mu teče, evo, sedaj že XII. knjiga. Po izbornem navodilu, ki ga je sestavil dr. Radić, so vsestranski opisani mnogi hrvatsko-srbski kraji in bi se opisovanje raztegnilo tudi na slovenske dežele, ko bi podjetje našlo pri nas primerno agilnega zastopnika in organizatorja. V pričujočem zvezku je začel tajnik „Društva hrvatskih profesorjev“ prof. Vatroslav Božić priobčevati opis kajkavskega sela Prigorja (že sedaj obsega spis 86 tiskanih strani, a pride še nadaljevanje) v narečju prigorskem; navaja tu vse vasi v okraju, opisuje zrak in vreme, rastlinstvo, živalstvo, telesni ustroj naroda, hišo in dvorišče (jezik je že prej očrtal v „Radu“), hrano in posodo, obleko, nakit in česanje in leke; popis je ilustriran z več slikami. „Zbornik“ pa ne priobčuje le opisovalnega gradiva, temveč tudi razprave; v tem zvezku je objavil češki profesor dr. Dj. Polívka obširno razpravo o pripovedki iz „1001noči“, „Ali-Baba in štirideset razbojnikov“, ki ima vzporednice po vsej Evropi (tudi hrv.-slovensko iz okolice varaždinske) in izven nje, ki pa so se ž njo evropski narodi seznanili primeroma pozno, jedva pred polovico XVIII. veka. — Za narod, ki je pred vekom zbudil pozornost sveta z množino svoje poezije, je značilno poročilo Ivana Zovka o „Ašikovanju (ljubkovanju) u Herceg-Bosni“. „Ašikuje momče (fantič) i djevojče — bez promjene tri godine dana“ — govoreč si žarke in bujne besede. „Osobito ako sta malo nadarjena, ju je prava milota skrivaj slušati, kako si samozavestno sujeta svoje pesniške in retorske pobude...“ Pri ljubkovanju je vrlo znatna stvar srok: drug mora drugemu po mogočnosti odgovarjati v sroku (rimi), tako da se često njuni razgovori vrste kakor stih; opomniti je treba, da skoro vsak zaljubljeni par, ako le malo nadarjen, sam plete svoje osobite razgovore po svojih prilikah; na pr.

On: Dobar večer, srce drago!

Ona: Dao Bog dobro, moje blago!

On: Kako si mi? Šta mi radiš?

Ona: Što te nema, što me jadiš?

—: — — — — —

Dr. Fr. Ilešič.

Ljetopis Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti za godinu 1906.

Dr. M. Maurović poroča o svojem delu v Zadru, ko je zbiral gradivo za izdajanje starih dalmatinskih statutov. Zanimivo je tudi izvestje dr. Karla Horvata o njegovem delu v rimskih arhivih, zlasti v vatikanskem; tu je popisal važno poročilo Ivana Kobenzela, svetnika nadvojvode Ferdinanda od 1592—1594, o turških navalih, o deželnih zborih v dednih deželah, o važnosti Hrvatske za obstanek Italije itd. Jugoslavenska Akademija je ta važni zgodovinski spomenik sprejela za svoje publikacije. Razen tega je nabral mnogo „Prilogov za zgodovino hrvatsko v XVI. in VII. veku“. Dr. Horvat opozarja, naj po zgledu drugih akademij tudi Jugoslavenska Akademija ustanovi v Rimu svoj institut. — Kamila Lucerna objavlja kot nekrolog obširen životopis političarja, narodnega „pedagoga“ in dramatičarja Matije Bana, Dubrovčana, ki je dolgo živel v Belgradu in v Turčiji, pa leta 1848. opravil znamenito diplomatsko pot v Karlovce k patrijarhu Rajačiću, odtod k banu Jelačiću v Zagreb in k vladiki Njegošu na Cetinje, da bi izvedel sporazumljenje teh treh narodnih centrov med seboj in z Belgradom; sodeloval je pri pripravah za obči vstanek Slovanov v Turški. Njegova drama „Mejrima“ je začetek narodnega dramskega srbohrvatskega reportarja in je na polju dramatike isto, kar je Čengićaga v epiki in kar so pesmi Branka Radičevića v liriki. Poleg Banovega nekrologa je v Letopisu še nekrolog srbskega zgodovinarja Ilariona Ruvarca in bolgarskega zgodovinarja Marina Drinova.

Dr. Fr. Ilešič.